

33 let SLOVENSKEGA EKOLOŠKEGA GIBANJA

ZVEZA EKOLOŠKIH GIBANJ SLOVENIJE – ZEG

Pisarna v Krškem: Cesta krških žrtev 53

GSM : 064 253 580

E-pošta: zegslo20@gmail.com

Spletna stran: <https://bistra.si/gospodarno-in-odgovorno>

www.zeg.si

Matična številka: 1679139

Številka: 125c /24

Datum: 29. 8.2024

GEN ENERGIJA d.o.o.
Vrbina, Krško

**Zadeva: Vprašanja investitorju GEN ENERGIJA d.o.o. pred
referendumom JEK2**

Veselimo se srečanja v septembru, saj pričakujem, da bodo odgovori vsebinsko bogati in ne zgolj diplomatski ali formalni.

Čeprav je videti, da se naša vprašanja ponavljajo, in da smo nanje že prejeli odgovore, je to zgolj videz. Do zdaj smo dobili splošne, interne odgovore, tokrat pa pričakujemo mednarodno preverjene podatke, podprte z verodostojnimi viri. Vprašanja so namenjena investitorju GEN energija doo, vladi RS, posameznim ministrstvom in drugim udeležencem, vendar predstavljajo celoto, zato prosimo, da GEN pridobi odgovore od vseh udeležencev načrtovane gradnje.

Teme, ki nas še posebej zanimajo:

SEIZMIKA

- Gradnja jedrskega objekta na potencialno aktivni seizmični prelomnici ni primerna, kot izhaja iz poročila mednarodno priznane institucije IRSN iz leta 2013. Inštitut IRSN je vztrajal na razlagi, da je treba prelomnico upoštevati kot aktivno, zato so predlagali GEN-u, da o izsledkih raziskave obvestijo NEK in URSJV. Ta študija ni bila zavrnjena kot neprimerna, le naročnik, GEN energija, je z IRSN prekinil pogodbo. Osnovno vprašanje jedrske varnosti je primernost lokacije za jedrske aktivnosti. Vsi poznamo stališče IRSN, nekateri (tudi URSJV) ga ignorirajo. Dejstvo je, da je

naročnik GEN s prekinitvijo pogodbe z IRSN jasno povedal vsem izvajalcem, da pričakuje lojalna in ne strokovna poročila.

- Zagovorniki sporne lokacije pravijo, da je možno zgraditi varno jedrsko elektrarno na potresni prelomnici, kar naj bi dokazovale nove študije. Vendar slehernik ve, da je gradnja na sporni, seizmično izpostavljeni lokaciji, v gosto poseljenem območju Krškega in bližnjega milijonskega Zagreba, strokovno in etično nesprejemljiva. Na potresno izpostavljeni lokaciji je gradnja dražja, varnostna tveganja večja. Koliko bo zaradi tega gradnja jedrskega objekta dražja?

NSRAO

- Prosimo podroben odgovor o stanju NSRAO v skladišču NSRAO in obrazložitev, kakšne so predvidene nove aktivnosti, ki so potrebne in možne, za zagotovitev zadostnih kapacitet za skladiščenje NSRAO, s ciljem premostitve začetka prevzemanja NSRAO z leta 2025 do začetka leta 2028, kot je bilo sporočeno s strani URSJV dne 17.7.2024.

EKONOMIKA JEK2

- Prosimo predstavitev ekonomike JEK2, torej predpostavke in izhodišča za stroškovne izračune, ne le kratek povzetek iz maja 2024. Ker bo srečanje proti koncu septembra, boste zagotovo imeli izdelano recenzijo ekonomike s strani Ernst & Young d.o.o. iz Ljubljane.
- Ali je v ekonomiki JEK2 upoštevana celotna naložba v razogljčenje elektrike, vključno z naložbami v nujne OVE?
- Kako močno jedrsko elektrarno potrebuje Slovenija? Glede na številke, ki krožijo v politični in strokovni javnosti je videti, da investitor ne ve, kaj Slovenija želi, potrebuje in zmore. Vsaj tako je videti iz nabora napovedi o JEK2:
 - Resolucija 2006: 1.000 MW,
 - energetske dovoljenje 1.100 MW,
 - napoved predsednika vlade junij 2023: 2.400 MW,
 - Študija priključitve JEK2 na elektroenergetski sistem Slovenije: 1.300 MW,
 - napoved GEN: 1.000 MW ali 1.650 MW...
- Kaj bi pomenil vstop tujega, zlasti zasebnega tujega kapitala, v financiranje slovenske jedrske elektrarne?
- Katere infrastrukturne objekte je treba še zgraditi za podporo delovanju JEK2 (scenarij OVE+JE)? Npr. hidroelektrarne, plinske elektrarne, elektrarne na

OVE, elektrolizerje, hranilnike vodika, hranilnike elektrike, proizvodnja metana, omrežje ... Koliko bi to stalo?

TAKSONOMIJA

- Prosimo za utemeljen odgovor izpolnjevanje zahtev taksonomije pri načrtovanju JEK2. Na portalu JEK2.si so odgovori pomanjkljivi.
 - NSRAO: Na portalu JEK2 je objavljen odgovor, ki ni primeren. Komentar na objavo na portalu JEK2: Glede NSRAO, drugi silos ni namenjen naložbi v JEK2., kakor pišete na portalu. Namenjen je bil hrvaškim NSRAO in ne bo zgrajen.
 - VRAO: predvidena odločitev o gradnji odlagališča VRAO po letu 2050 ni skladna z določili taksonomije
 - Četrta generacija: ali bo JEK2 reaktor četrte generacije z zaprtim jedrskim gorivnim ciklom ali gorivno samooploditvijo, kot določeno v taksonomiji?
- Kako je predvideno prilagajanje obratovanja JEK2 z obnovljivimi viri? Raba jedrske energije je namreč dopustna le pod pogojem, da olajšuje uporabo nestalnih obnovljivih virov energije in ne ovira njihovega razvoja.

ZDRUŽLJIVOST OVE IN JEK

- Državni sekretar za nacionalni jedrski program je zagotovil, da se bo nova jedrska elektrarna prilagajala spremenljivi potrošnji in nestalnim obnovljivim virom z delovanjem v trapezu. Prosimo za predstavitev ekonomike JEK2 in cene električne energije ob obratovanju JEK2 v trapezu. Koliko se skrajša uporabna doba jedrske elektrarne ob delovanju v dnevnem trapezu in kako to vpliva na ekonomiko?
- Jedrska energija bo prispevala k proizvodnji elektrolitskega vodika. Prosimo za predstavitev ekonomike proizvodnje vodika iz jedrske energije, kapaciteta predvidene naprave za proizvodnjo vodika in vrednost naložbe. Je to del investicije v JEK2?
- Kakšna bo možnost in ekonomika uporabe jedrskih goriv v JEK2, pridobljenih iz recikliranja IG, ki je skladiščeno v suhem skladišču IG?
- Prosimo za pojasnilo trditve predstavnikov GEN, da je jedrska energija idealna kombinacija z obnovljivimi viri energije.
- Je jedrska energija obnovljiv vir?

PRIMERJAVA VSAJ DVEH SCENARIJEV

Pred referendumom potrebujemo študijo ali analizo vsaj dveh scenarijev energetskega prehoda Slovenije. Objektivna primerjalna študija bi ovrednotila oba scenarija razvoja elektroenergetskega sistema Slovenije (z novo jedrsko elektrarno in brez nje). Primerjalna študija mora zajeti scenarija OVE in OVE+JE (kot v NEPN), saj je zgolj naložba v JE, ki bo predmet referenduma, nepopoln torzo, neprimeren za Slovenijo.

MEDRŽAVNA POGODBA

- Po BHRNEK mora hrvaška stran končati s prevzemom in odvozom radioaktivnih odpadkov in izrabljenega jedrskega goriva z lokacije NE Krško do leta 2025. Hrvati bodo to prekršili, mimo meddržavne pogodbe. Kako je to mogoče in kolikšna je predvidena kazen za eklatantno kršitev meddržavne pogodbe, kot določa Zakon o ratifikaciji Pogodbe med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o ureditvi statusnih in drugih pravnih razmerij, povezanih z vlaganjem v Nuklearno elektrarno Krško, njenim izkoriščanjem in razgradnjo in Skupne izjave ob podpisu Pogodbe med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o ureditvi statusnih in drugih pravnih razmerij, povezanih z vlaganjem v Nuklearno elektrarno Krško, njenim izkoriščanjem in razgradnjo (BHRNEK)
- Posledice spremembe dikcije, obsega in datuma prevzemanja radioaktivnih odpadkov »s ciljem premostitve začetka prevzemanja NSRAO z leta 2025 do začetka leta 2028«? Po BHRNEK mora biti leta 2025 končano s prevzemom in odvozom radioaktivnih odpadkov in izrabljenega jedrskega goriva z lokacije NE Krško in ne pričeto prevzemanje NSRAO! Sprememba dikcije pomeni bistveno spremembo meddržavnega sporazuma! V BHRNEK je določen datum prevzema in odvoza radioaktivnih odpadkov in izrabljenega jedrskega goriva z lokacije NE Krško, dve leti po koncu redne življenjske dobe. Spremenjena dikcija določa zgolj začetek prevzemanja leta 2028 in ne določa konca prevzemanja, kar bi lahko pomenilo, da se Slovenija strinja, da hrvaška polovica RAO trajno ostane v Sloveniji. Prosimo tudi za pravno obrazložitev posledic kršitve BHRNEK.
- Ali in koliko bo hrvaški solastnik NEK finančno odgovoren do Slovenije, ker ne izpolnjuje pogodbe BHRNEK in ne bo odpeljal svoje polovice vseh RAO v pogodbeno določenem roku, do začetka leta 2025?
- V predstavitvah NEK za podaljšanje obratovanja NEK je bilo zagotovljeno, da bo hrvaška začasno izvozila del svojih NSRAO v tretjo državo, do

izgradnje trajnega odlagališča v Čerkezovcu. To zagotovilo je bilo ključno pri izdaji okoljevarstvenega soglasja.

FINANCIRANJE NLB

- Mediji navajajo, da bo dogovor s Hrvati o sodelovanju pri JEK2 priložnost čezmejnega financiranja. Pišejo tudi, da bi NLB kreditirala gradnjo hrvaškega dela JEK2 oziroma čezmejno financirala velike infrastrukturne in energetske projekte v zameno za ureditev nerešenega vprašanja deviznih vlog hrvaških varčevalcev v Ljubljanski banki. Kaj bi pomenila povezava »skupnega reševanja nerešenih vprašanj NLB na Hrvaškem« in »gradnja jedrskega objekta za zanesljivo in konkurenčno oskrbo Slovenije z električno energijo«?

DATUM REFERENDUMA

Utemeljene so pripombe, da datum referenduma ni primeren, pogosti so pozivi, da je treba referendum predstaviti. Predlagatelj ni objavil pravočasno ali pa sploh ni objavil nujnih informacij za posvetovalni referendum o izvedbi projekta JEK2, zato ni pogojev za izvedbo referenduma. Kdaj je predviden nov datum referenduma? Pričakovano je, da, glede na številne predloge za umik ali za premaknitev datuma za leto ali dve, saj referendum ni izvedljiv v novembru 2024.

Ekološki pozdrav!

Zveza ekoloških gibanj Slovenije-ZEG
Matjaž Valenčič

V vednost:

- Vlada RS
- Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo
- Državni zbor RS – poslanske skupine
- Državni svet RS
- ARAO, URSJV
- Računsko sodišče RS
- Varuh človekovih pravic RS